

Protokół
kontroli kompleksowej przeprowadzonej
w Urzędzie Gminy w Fałkowie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Urząd Gminy w Fałkowie, ul. Zamkowa 1 A, 26-260 Fałków, REGON 590648066,
NIP 658-18-72-063, tel. 44 787 35 35 lub 44 787 35 06 Fax: 44 787 35 35,
e-mail: gminafalkow@poczta.onet.pl. Wójtem Gminy Fałków jest Pan Henryk Konieczny.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach: Grzegorz Trapcia – Wojewódzki Koordynator Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, inspektor wojewódzki Wieloosobowego Stanowiska ds. Analiz i Nadzoru nad SAC oraz Anna Korcipa – inspektor wojewódzki Wieloosobowego Stanowiska ds. Analiz i Nadzoru nad SAC na podstawie art. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z dnia 3 czerwca 2011 r. (Dz. U. Nr 126, poz. 718) oraz odpowiednio upoważnień Nr 661/2013 i 662/2013 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniu 22 lipca 2013 roku.
Dokonano wpisu do *Książki kontroli do rejestracji przeprowadzonych rewizji i kontroli Urzędu Gminy* pod pozycją nr 12/2013.

IV. Określenie przedmiotu i zakresu kontroli oraz okresu objętego kontrolą:

Realizacja przez samorząd gminny zadań własnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikających z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

1. Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;

Korcipa

2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Sposób zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Sposób utworzenia i działania zespołu interdyscyplinarnego.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do dnia kontroli.

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Ad. 1 Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Rada Gminy Falków Uchwałą Nr VII/51/2011 z dnia 21 czerwca 2011 roku przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015 (**zał. nr 1**). Liczący 5 stron Gminny Program, stanowiący załącznik do w/w uchwały nie zawiera jakiegokolwiek diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy, czy analizy SWOT. Program nie określa trybu i metod identyfikacji rodzin szczególnie zagrożonych przemocą w rodzinie, co w zasadzie wyklucza realizację przyjętego w nowych rozwiązaniach prawnych założenia, dotyczącego rozwoju profilaktyki, jako skutecznej formy pomocy w sytuacjach, gdy w rodzinie nie występuje jeszcze zjawisko przemocy, ale może być tym zjawiskiem zagrożona. W dokumencie nie określono również wskaźników stopnia osiągnięcia przyjętych celów, co w praktyce uniemożliwia skuteczną koordynację realizacji programu.

Na Program składają się: cel główny oraz cele szczegółowe, wykaz realizatorów Programu oraz harmonogram, nie zawierający jednak terminów realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Ramy czasowe w stosunku do większości działań przyjęto na cały okres wdrażania Programu tj. na lata 2011-2015, w związku z czym trudno ocenić na jakim etapie wdrażania jest Program.

Z analizy przedstawionych w toku kontroli dokumentów oraz sprawozdania z realizacji Programu przygotowanego przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego Panią Bożenę Konieczną – pracownika socjalnego GOPS wynika, iż w okresie kontroli w ramach Programu realizowano jedynie działania należące do kompetencji zespołu interdyscyplinarnego (**zał. nr 2**), co zostało opisane w ad. 4 protokołu. Nie realizowano natomiast pozostałych działań zapisanych w programie i polegających na:

- *Prowadzeniu profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;*
- *Kierowaniu sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym realizowanym przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich.*
- *Utworzeniu punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy domowej i sprawców przemocy w rodzinie,*
- *Finansowaniu członkom zespołu udziału w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy (W okresie kontroli w darmowym szkoleniu organizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach uczestniczyła zaledwie 1 osoba – Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego)*

Koncept

Program zakładał również monitorowanie przemocy w rodzinie. Z uwagi na brak identyfikacji rodzin zagrożonych przemocą, monitorowano tylko te rodziny, w stosunku do których została wszczęta procedura Niebieskie Karty.

Ad. 2 Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

W okresie kontroli zadanie, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie było realizowane. Nie przeprowadzono diagnozy umożliwiającej identyfikację rodzin szczególnie zagrożonych przemocą, w związku z czym działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców z tych rodzin nie były realizowane.

Ze sprawozdania jednorazowego opublikowanego w SAC symbol: PS.VI.PK.2012 oraz sprawozdania resortowego MPiPS Przemoc (okres sprawozdawczy: I-XII 2012) przekazanego w SAC przez Gminę Falków w roku 2012 wynika, iż jednostka nie dysponowała jakąkolwiek infrastrukturą pomocową w postaci Punktu Konsultacyjnego, którego utworzenie zaplanowano w Gminnym Programie. Gmina nie zatrudnia terapeuty, który mógłby świadczyć pomoc osobom z rodzin dotkniętych przemocą. Ponadto w toku kontroli ustalono, że członkowie grup roboczych w ramach opracowanego planu pomocy nie proponowali osobom dotkniętym przemocą w rodzinie skorzystania z poradnictwa świadczonego przez instytucje funkcjonujące na terenie sąsiednich gmin.

Ad 3. Sposób zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Od 1 stycznia 2012 roku do 22 lipca 2013 roku, jak wynika z wyjaśnień Pani Bożeny Koniecznej, przewodniczącej zespołu interdyscyplinarnego, nie zachodziła konieczność umieszczenia w ośrodku wsparcia osób z tytułu doświadczania przemocy w rodzinie (zał. 3). W opinii zespołu kontrolnego, wynikającej z przeprowadzonej analizy akt procedury „Niebieskie Karty”, w sprawie: KPR-2615/11, wszczętej w 2011 a zakończonej w 2013 roku, zachodziła konieczność zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy poprzez odizolowanie ich od sprawcy przemocy domowej. W w/w sprawie założono 6 Niebieskich Kart, niektóre z nich zakładano nawet tego samego dnia. W Niebieskich Kartach zawarte są informacje nt. przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej. Pomimo, iż w rodzinie są dzieci, które też stają się ofiarami bezpośredniej przemocy Zespół Interdyscyplinarny nie podjął żadnych działań zmierzających do odizolowania dzieci wraz z matką od sprawcy i zapewnienia im bezpieczeństwa. Realizacja procedury Niebieskie Karty wobec tej rodziny opisana została szczegółowo w dalszej części protokołu.

Na podstawie analizy dokumentacji rodzin dotkniętych przemocą, w szczególności formularzy NK „C” stwierdzono, iż Zespół Interdyscyplinarny nie podejmował żadnych kroków zmierzających do ochrony ofiar przemocy przed dalszym krzywdzeniem poprzez umieszczenie ich w ośrodkach wsparcia, jak również nie proponował ani nie informował o możliwości uzyskania przez osoby doświadczające przemocy w rodzinie schronienia w tego typu placówkach. Wynika to zapewne z faktu, iż gmina Falków nie tylko nie dysponuje ośrodkiem wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, ale także nie posiada żadnych opracowanych procedur na wypadek pojawienia się konieczności umieszczenia osoby doznającej przemocy w ośrodku wsparcia.

Konieczne

Warto podkreślić, że niezbędne jest zapewnienie przez gminę schronienia dla ofiary w ośrodku jak najbliższej miejsca zamieszkania gdyż uzyskanie schronienia poza miejscem zamieszkania dla osoby dotkniętej przemocą wiąże się ze zmianą środowiska i dotychczasowego stylu życia, spowodowanymi m. in. długotrwałymi dojazdami do pracy bądź szkoły lub całkowitą rezygnacją z dotychczasowego zatrudnienia, koniecznością zmiany szkoły, utratą kontaktu z krewnymi etc.

Ad 4. Sposób utworzenia i działania zespołu interdyscyplinarnego

Tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania określa uchwała Nr VII/50/2011 Rady Gminy Fałków z dnia 21 czerwca 2011 roku *w sprawie uchwalenia regulaminu określającego tryb, sposób powoływania i odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania (zał. nr 4)*. § 3.2 w/w uchwały stanowi, iż Wójt Gminy Fałków odwołuje członka Zespołu *w przypadku 50% nieusprawiedliwionych nieobecności na posiedzeniu Zespołu w ciągu roku kalendarzowego*. Jest to niezgodne z art. 9a ust. 13 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z powyższym artykułem **członkowie zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych**. W sytuacji niemożności uczestniczenia w posiedzeniu członek zespołu zobowiązany jest z odpowiednim wyprzedzeniem powiadomić o tym fakcie przewodniczącego zespołu ze wskazaniem przyczyn nieobecności. Nieuzasadniona absencja członka zespołu powinna być traktowana jako niewywiązywanie się z obowiązków służbowych lub zawodowych i stać się przedmiotem postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przez pracodawcę.

W toku kontroli ustalono, iż zapis dot. częstotliwości zwoływania posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego, o którym mowa w art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w §4.1 niniejszej uchwały nie jest respektowany. Zespół Interdyscyplinarny spotkał się zaledwie jeden raz, na posiedzeniu inauguracyjnym w dniu 7 grudnia 2011 r. Stanowi to rażące zaniedbanie realizacji ustawowego obowiązku.

Powołany na mocy Zarządzenia Nr 31/2011 Wójta Gminy Fałków z dnia 31 sierpnia 2011 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skład zespołu interdyscyplinarnego stanowili:

1. Bożena Konieczna – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Fałkowie,
2. Agnieszka Czechowska - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Fałkowie,
3. Barbara Badelska – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Małgorzata Czechowska – Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Fałkowie
5. Jarosław Starnowski – Komisariat Policji w Radoszycach
6. Lidia Konieczna – Publiczna Szkoła Podstawowa w Fałkowie, Publiczne Gimnazjum w Fałkowie
7. Anna Smołuch – Publiczna Szkoła Podstawowa w Czermnie
8. Adam Jakubowski – Kurator ds. Rodzinnych Sąd Rejonowy w Końskich (zał. nr 5)

Skład Zespołu jest niezgodny z ustawą – nie uwzględnia on przedstawicieli organizacji pozarządowych, realizujących statutowo zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którzy w myśl art. 9a ust.3 również powinni znaleźć się w zespole. W dokumentacji Zespołu brak jest dowodów na to, iż organ wykonawczy gminy poszukiwał organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, których przedstawiciele mogliby zostać włączeni do pracy w zespole.

Konieczna

Ponadto Pani Lidia Konieczna do dnia kontroli nie podpisała oświadczenia o zachowaniu poufności, o którym mowa w art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Sposób funkcjonowania grup roboczych oraz prowadzenia procedury Niebieskie Karty

W sprawozdaniu resortowym MPiPS Przemoc w okresie I-XII 2012 Gmina Fałków wykazała 25 Niebieskich Kart. W/w Niebieskie Karty, wykazane zostały jako załączniki do rodzinnych wywiadów środowiskowych, sporządzanych przez pracowników socjalnych. W rzeczywistości zostały wszczęte przez Policję, co wynika ze sprawozdania jednorazowego symbol: PS. VI. ZI/13 za 2012 rok. Z powyższego opisu wynika, iż Gmina Fałków w formularzu sprawozdania rocznego MPiPS wykazała nieprawidłowe dane. Ponadto w toku kontroli ustalono, iż liczba wszystkich Niebieskich Kart „A” wypełnionych w 2012 roku nie odpowiada liczbie rodzin, których dotyczy. Dla danej rodziny wykazywano więcej niż 1 formularz Niebieskiej Karty „A” pomimo, iż objaśnienia do sprawozdania resortowego MPiPS Przemoc wskazują zasadę, iż daną rodzinę, dla której w okresie sprawozdawczym założono Niebieską Kartę należy w sprawozdaniu wykazywać tylko raz, niezależnie od liczby wypełnionych po wszczętej interwencji formularzy NK „A”. W toku kontroli ustalono, iż wśród 25 założonych NK „A” aż 6 formularzy dot. jednej rodziny.

Ostatecznie ustalono, iż w okresie podlegającym kontroli procedura prowadzona była w stosunku do 27 rodzin dotkniętych przemocą, z czego w 2012 roku procedurą objęto 21 rodzin, w 2013 było to 6 rodzin.

Ze sprawozdania jednorazowego PS.VI.ZI/13 wynika, iż w 2012 roku utworzono 16 grup roboczych, jednakże z wyjaśnień Pani Bożeny Koniecznej wynika, iż nie jest to rzeczywista liczba grup roboczych, a jedynie liczba „wizyt monitorujących” prowadzonych przez członków grup roboczych w rodzinach dotkniętych przemocą. W jednym spośród ośmiu skontrolowanych przypadków nie podejmowano realizacji procedury z uwagi na brak zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie na podejmowanie przez zespół działań pomocowych oraz przetwarzanie jej danych osobowych. Wymaganie zgody osób ze środowisk dotkniętych przemocą na podjęcie przez zespół działań oraz przetwarzanie ich danych osobowych jest niezgodne z zapisami ustawy. W myśl art. 9d. ust. 1. *podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.*

Jak wynika z analizy dokumentacji klientów, decyzję o utworzeniu grupy roboczej dla danej rodziny przewodniczący podejmował niezwłocznie po otrzymaniu Niebieskiej Karty „A”. Z treści formularzy o nazwie „*Wniosek o zwołanie posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej* (stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały nr VII/50/2011 RG Fałków), w których wskazywano personalnie skład grupy roboczej tworzonej dla danego środowiska wynikało, iż jest on dostosowywany do struktury rodziny i specyfiki przemocy w niej występującej. Dalsza analiza dokumentacji wykazała jednak, iż skład raz utworzonej dla danej rodziny grupy nie był stały. W trakcie kolejnych posiedzeń część nieobecnych w danym dniu członków, a formalnie powołanych do grupy roboczej, zastępowali inni członkowie zespołu. Należy uznać, iż grupa robocza była złożona z członków Zespołu Interdyscyplinarnego, którzy danego dnia przyszli na spotkanie grupy roboczej. Taki sposób organizacji działań wskazuje na to, iż skład grup roboczych jest formowany w sposób incydentalny, doraźny. Również w stosunku do nieobecnych na wyznaczonym posiedzeniu członków grupy roboczej przewodniczący zespołu nie wyciągał jakichkolwiek konsekwencji. W dokumentacji brak jest usprawiedliwień nieobecności

Konieczna

członków, jak również formalnych dowodów na podejmowanie przez przewodniczącą działań zapobiegawczych. Jednocześnie posiedzeń grup roboczych nie można uznać za posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, gdyż brała w nich udział niewielka liczba jego członków, a przedmiotem obrad były tylko i wyłącznie sprawy indywidualne.

Podczas pierwszego posiedzenia grupy na rzecz danej rodziny przewodniczący zapoznawał członków grupy roboczej z informacjami zawartymi w NK „A”, następnie ustalano termin posiedzeń z udziałem osoby dotkniętej przemocą w rodzinie i sprawcą. Do czasu zorganizowania posiedzeń z ofiarą oraz sprawcą pracownik socjalny i funkcjonariusz Policji prowadzili wizyty monitorujące sytuację danej rodziny.

We wszystkich sprawdzonych aktach przekazanie przez wszczynającego procedurę formularza NK „A” do przewodniczącego zespołu przebiegało z zachowaniem terminu określonego w Rozporządzeniu z dnia 13 września 2011 roku, a pierwsze posiedzenie grupy roboczej organizowane było niezwłocznie, w terminie do 3 dni, po otrzymaniu przez przewodniczącą formularza Niebieskiej Karty „A”.

Dokumentacja prowadzona w oparciu o procedurę Niebieskie Karty wszczętą 27.12.2011 (sygnatura Policji: KPR-2615/11) zawierała aż 6 formularzy NK „A” wypełnionych w okresie od 27.12.2011 do 7.05.2013. Z analizy dokumentacji wynika, iż w dniu wszczęcia procedury funkcjonariusze Komisariatu Policji w Radoszycach interweniowali w rodzinie dwukrotnie, czego konsekwencją było wypełnienie 2 formularzy Niebieskiej Karty „A”. Pozostałe NK „A” wypełniono w dniach: 14.09.2012, 23.09.2012, 20.12.2012, 7.05.2013.

Z dokumentacji sprawy wynika, iż sprawcą przemocy fizycznej, psychicznej oraz seksualnej (ostatnia NK „A” z dnia 7.05.2013) był mąż kobiety. W rodzinie poza osobami dorosłymi (sprawca, ofiara, teściowa ofiary) znajdowały się dwie, małoletnie córki, mające w dniu pierwszej interwencji 13 i 15 lat. Jedno z dzieci było świadkiem przemocy, drugie doznawało dodatkowo ze strony ojca przemocy psychicznej w postaci wyzwisk. Sprawca dopuszczał się w stosunku do żony gróźb karalnych, jak również powodował szkody materialne w zajmowanym wspólnie mieszkaniu. Jak wynika z analizy dokumentacji, w przeszłości mężczyzna miał przydzielony dozór kuratora – dozorowi poddano wykonywanie władzy rodzicielskiej. W formularzach Niebieskiej Karty „A” wskazywano również, iż sprawca nadużywa alkoholu.

Podczas pierwszego posiedzenia wstępnie rozdzielono zadania dla członków grupy roboczej. Opracowany przez obecnych w dniu 5.01.2012 członków grupy plan uwzględniał „porady i konsultacje” pedagoga szkolnego dla dzieci, objęcie dzieci pomocą ze strony GOPS w ramach dożywiania w szkole oraz prowadzenie monitoringu rodziny przez GOPS i funkcjonariuszy Policji. Wystosowano pismo do Sądu Rodzinnego informujące o przemocy w rodzinie z wnioskiem o wgląd w sytuację znajdujących się w niej małoletnich dzieci. Podobne pismo przekazano do dyrektora szkoły, do której uczęszczają dzieci. Kontrola wykazała, iż działania zaplanowane przez grupę roboczą wobec osób małoletnich w rodzinie były realizowane.

Analiza w/w dokumentacji wykazała jednak, iż przedstawiciele służb i instytucji włączeni do pracy na rzecz rodziny dotkniętej przemocą dopuścili się rażących zaniechań ustawowych obowiązków i naruszeń przepisów. Dot. to m.in.:

- Nie podejmowania w ramach posiadanych kompetencji jakichkolwiek działań w stosunku do nadużywającego alkohol sprawcy przemocy. Osobą odpowiedzialną za powyższe zaniechanie jest członek GKRPA w Falkowie, włączony formalnie do grupy roboczej w dniu 29.12.2011. W/w pomimo obecności podczas licznych posiedzeń grupy roboczej,

Koncja

- w trakcie których omawiano m.in. problem nadużywania alkoholu przez sprawcę – nie zaplanował i nie realizował żadnych działań w ramach swoich kompetencji;
- Wielokrotnej absencji podczas posiedzeń grupy roboczej Pana A. Jakubowskiego – kuratora ds. rodzinnych reprezentującego Sąd Rejonowy w Końskich, pomimo formalnego włączenia jego osoby do grupy roboczej w dniu 29.12.2011. Powołanie P. A. Jakubowskiego do grupy roboczej było zasadne z uwagi na poddanie w przeszłości dozorowi kuratorskiemu wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi przez ojca - sprawcę przemocy;
 - Zaniechania wszczęcia postępowania z urzędu przez Policję po potwierdzeniu popełnienia przez mężczyznę przestępstwa znęcania, o którym mowa w art. 207 Kodeksu Karnego. Podczas posiedzenia z udziałem osoby pokrzywdzonej w dniu 2.10.2012 (niemal po roku od dnia pierwszej interwencji) „namówiono” ją do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z art. 207 K.K. na Komisariacie Policji. Postępowanie przygotowawcze wszczęto dopiero po 8.10.2012 – po przeprowadzeniu wizyty monitorującej sprawdzającej stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy, w czasie której funkcjonariusz Policji J. Starnawski sporządził notatkę o treści: „przyjęto zgłoszenie z art. 207 K.K”, mimo iż fakt popełnienia przestępstwa znęcania potwierdzały wcześniejsze interwencje i 4 wypełnione formularze NK „A”. Do czasu przekazania sprawy do Prokuratury Policja monitorowała środowisko rodziny, wypełniała i przekazywała do przewodniczącego kolejne formularze Niebieskiej Karty „A”. W świetle obowiązujących przepisów sytuacja ta jest niedopuszczalna. Znęcanie się nad osobą najbliższą należy do katalogu przestępstw ściganych w trybie publicznoskargowym, tj. z urzędu, a wszelkie działania zapobiegawcze powinny być podejmowane niezwłocznie po powzięciu informacji o popełnieniu w/w przestępstwa.
 - Braku zastosowania działań izolacyjnych w stosunku do stwarzającego bezpośrednio zagrożenie sprawcy przemocy. Sprawca przemocy przed każdą interwencją oddalał się z miejsca przestępstwa. Nie stawiał się na żadnym z organizowanych posiedzeń grup roboczych. Po przekazaniu przez Policję sprawy do Prokuratury sprawca ponownie dopuścił się przestępstwa znęcania (NK w dniach 20.12.2012 i 7.05.2013). W czasie pomiędzy w/w interwencjami mężczyzna swobodnie opuścił kraj, mimo, iż trwało postępowanie przygotowawcze. Z formularza NK „A” z dnia 7.05.2013 wynika, iż był w przeszłości *karany za popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy lub groźby jej użycia*. Pomimo wielokrotnych, złożonych aktów przemocy połączonych z uszkodzeniem lub zaborem mienia, stosowaniem groźby karalnej/znieważenia, przestępstwem zgwałcenia, sprawcy przemocy nie odizolowano od ofiary, a osób dotkniętych przemocą nie skierowano do ośrodka wsparcia lub ośrodka interwencji kryzysowej.
 - Braku przekazania przez Zespół teczki rodziny organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego (Prokuratura). Pomimo wielokrotnych interwencji w związku z przemocą w rodzinie i licznych formularzy NK „A”, które w świetle obowiązujących przepisów prawa stanowią dokumentację dowodową, Zespół interdyscyplinarny nie przekazał sprawy do Prokuratury celem wszczęcia postępowania przygotowawczego. Zgodnie z §10. 1-2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskiej Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta: *Wszystkie działania są dokumentowane. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa dokumenty, o których mowa w ust. 1, są przekazywane organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego;*

Korczyński

- Wyznaczania jednego terminu posiedzenia grupy roboczej dla sprawcy i ofiary z jednoczesnym przekazywaniem wspólnego zaproszenia na posiedzenie dla obu małżonków – dot. to również sprawy KPR-DO-517/1/205/12;

Taka organizacja spotkań grupy roboczej z udziałem członków rodzin z problemem przemocy w świetle prawa jest niedopuszczalna i naraża osoby dotknięte przemocą na dodatkowe niebezpieczeństwo ze strony sprawcy przemocy.

- Zawieszania prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na czas trwającej nieobecności sprawcy przemocy (m. in. notatka z dnia 1.03.2012: „sytuacja w rodzinie poprawiła się, w związku z czym można zawiesić procedurę”) lub wnioskowania o zakończenie procedury z uwagi na wskazaną powyżej przesłankę (notatka urzędowa J. Starnawskiego z dnia 1.03.2012: „Sytuacja ustabilizowała się. Wnioskować o zakończenie procedury Niebieskie Karty”); Procedurę ostatecznie zakończono na wniosek o „odstąpienie od postępowania interdyscyplinarnego” ofiary przemocy, mimo iż Prokuratura prowadziła w tym czasie postępowanie przygotowawcze, sprawca przebywał na wolności i istniało realne zagrożenie dalszego stosowania przez niego przemocy wobec poszkodowanej;

Z powodu wystąpienia podobnych przesłanek (tj. nieobecność sprawcy lub osoby dotkniętej przemocą w rodzinie) zakończono również sprawy prowadzone w oparciu o NK syg.: KPR-DO-517/1/52/13, KPR-DO-517/1/205/12.

- Wymagania od osoby dotkniętej przemocą w rodzinie podpisania zgody na podejmowanie działań przez zespół interdyscyplinarny/grupę roboczą oraz przetwarzanie jej danych osobowych – dot. również spraw prowadzonych w oparciu o NK syg.: KPR-DO-517/1/52/13, KPR-DO-517/1/205/12;

Ponadto w większości spraw część V formularza Niebieska Karta „C” wypełniali głównie przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej i Policji, co skutkowało brakiem całościowego, uwzględniającego potrzeby i sytuację rodziny planu pomocy. Opracowany plan pomocy ograniczał się głównie do monitorowania sytuacji rodziny w kontekście istniejącej przemocy.

VI. Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

1. Rada Gminy Fałków Uchwałą Nr VII/51/2011 z dnia 21 czerwca 2011 roku przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015. W okresie kontroli Program był realizowany w znikomym stopniu – spośród zaplanowanych w nim działań realizowano częściowo jedynie te, które dotyczyły zespołu interdyscyplinarnego. Program nie określa trybu i metod identyfikacji rodzin szczególnie zagrożonych przemocą w rodzinie, co w zasadzie wyklucza realizację przyjętego w nowych rozwiązaniach prawnych założenia, dotyczącego rozwoju profilaktyki, jako skutecznej formy pomocy w sytuacjach, gdy w rodzinie nie występuje jeszcze zjawisko przemocy, ale może być tym zjawiskiem zagrożona. Nie zawiera również wskaźników stopnia osiągnięcia przyjętych celów, co w praktyce uniemożliwia skuteczną

Koncja

- koordynację realizacji programu. Program posiada bardzo ogólny harmonogram, opracowany na lata 2011-2015, co uniemożliwia dokonanie oceny stopnia jego realizacji.
2. W okresie kontroli zadanie, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie było realizowane. Gmina nie określiła trybu i metod identyfikacji rodzin szczególnie zagrożonych przemocą, co w zasadzie wyklucza realizację działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców z tych rodzin.
 3. Gmina Fałków nie dysponuje ośrodkiem wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, jak również nie opracowała procedur umieszczania osób dotkniętych przemocą w ośrodkach wsparcia. Kontrola wybranych przez zespół inspektorów spraw wykazała, iż Zespół Interdyscyplinarny nie podejmował w stosunku do ofiar przemocy w rodzinie, w tym również dzieci, żadnych działań zmierzających do odizolowania od sprawców i zapewnienia bezpieczeństwa poprzez umieszczenie w ośrodku wsparcia. Żadnej z osób dotkniętych przemocą w rodzinie Zespół nie poinformował o możliwości uzyskania schronienia w tego typu placówce, co stanowi zaniechanie przez Zespół obowiązku, o którym mowa w art. 9b ust. 2 pkt 4 ustawy. Po analizie sprawy: KPR-2615/11, wszczętej w 2011, a zakończonej w 2013 roku, zespół kontrolny stwierdził, iż w stosunku do matki oraz dwóch małoletnich córek Gmina Fałków zaniechała realizacji zadania, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, narażając tym samym w/w osoby na dalsze cierpienie i utratę zdrowia.
 4. Zapis w § 3.2 przyjętej w dniu 21 czerwca 2011 roku przez Radę Gminy Fałków uchwały Nr VII/50/2011 *w sprawie uchwalenia regulaminu określającego tryb, sposób powoływania i odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania* jest niezgodny z art. 9a ust. 13 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
 5. Skład Zespołu powołanego na mocy Zarządzenia Nr 31/2011 Wójta Gminy Fałków z dnia 31 sierpnia 2011 jest niezgodny z ustawą – nie uwzględnia on przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy w myśl art. 9a ust.3 również powinni znaleźć się w zespole. W dokumentacji Zespołu brak jest dowodów na to, iż organ wykonawczy gminy poszukiwał organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, których przedstawiciele mogliby zostać włączeni do pracy w zespole.
 6. Zapis dot. częstotliwości zwoływania posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego, o którym mowa w art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w §4.1 niniejszej uchwały Nr VII/50/2011 nie jest respektowany. W okresie kontrolowanym Zespół Interdyscyplinarny spotkał się zaledwie jeden raz, na pierwszym posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2011 r. Stanowi to rażące zaniedbanie realizacji ustawowego obowiązku.
 7. Do dnia kontroli reprezentująca w Zespole oświatę Pani Lidia Konieczna nie podpisała oświadczenia o zachowaniu poufności, o którym mowa w art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Stanowi to naruszenie ustawowego obowiązku.
 8. Wielokrotnie powoływany do grup roboczych i obecny na licznych posiedzeniach członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Fałkowie, pomimo omawiania problemu nadużywania alkoholu przez sprawców przemocy – nie zaplanował i nie realizował żadnych działań w ramach swych kompetencji. Stanowi to

Korupa

zaniechanie obowiązku, o którym mowa w 9a ust. 13 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

9. W jednym spośród ośmiu skontrolowanych Przypadków nie realizowano procedury z uwagi na brak zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Wymaganie zgody osób ze środowisk dotkniętych przemocą na podjęcie przez zespół działań oraz przetwarzanie ich danych osobowych jest sprzeczne z zapisami ustawy. Zgodnie z art. 9d. ust. 1. *podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.*
10. W spotkaniach grup roboczych uczestniczy stale jedynie część powołanych w ich skład osób. Nieobecne, a powołane formalnie przez Przewodniczącego osoby zastępują inni członkowie Zespołu. Powyższe powoduje, że skład grupy roboczej dla danej rodziny za każdym razem jest inny, incydentalny, nie dostosowany do potrzeb danej rodziny, co ma negatywne przełożenie na jakość opracowanego planu pomocy, ograniczającego się głównie do monitorowania sytuacji rodziny w kontekście istniejącej przemocy, podczas gdy działania w nim ujęte powinny sprowadzać się do ochrony i terapii ofiar oraz udzielania realnej, interdyscyplinarnej pomocy ukierunkowanej na zaprzestanie stosowania przemocy przez sprawcę.
11. W stosunku do nieobecnych na wyznaczonym posiedzeniu członków grupy roboczej, w tym wielokrotnie nieobecnego a formalnie włączonego do grupy roboczej A. Jakubowskiego (Sąd Rejonowy w Końskich) przewodniczący zespołu nie wyciągał jakichkolwiek konsekwencji. W dokumentacji brak jest usprawiedliwień nieobecności członków, jak również formalnych dowodów na podejmowanie przez przewodniczącą działań zapobiegawczych.
12. Analiza dokumentacji w sprawie KPR-2615/11 wykazała, iż przedstawiciele służb i instytucji włączeni do pracy na rzecz rodziny dotkniętej przemocą dopuścili się rażących zaniechań ustawowych obowiązków i naruszeń przepisów a zespół nie zapewnił realizacji obowiązku o którym mowa w § 10. 1-2. *Wszystkie działania są dokumentowane. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa dokumenty, o których mowa w ust. 1, są przekazywane organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego.*
13. W sprawach KPR-2615/11, KPR-DO-517/1/205/12, naruszono przepis § 17.2 Rozporządzenia RM z dnia 13 września 2011 roku – wyznaczano jeden termin posiedzenia grupy roboczej dla sprawcy i ofiary. Taka organizacja spotkań grupy roboczej z udziałem członków rodzin z problemem przemocy w świetle prawa jest niedopuszczalna i naraża osoby dotknięte przemocą na dodatkowe niebezpieczeństwo ze strony sprawcy przemocy.
14. Żadna ze skontrolowanych spraw nie była prowadzona zgodnie z przedmiotowym Rozporządzeniem, a zakończenie części z nich następowało w sposób niezgodny z § 18 w/w aktu.

VII. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

– sprawdzoną dokumentację, sprawozdania w Statystycznej Aplikacji Centralnej oraz wyjaśnienia udzielone przez przewodniczącą zespołu interdyscyplinarnego Panią Bożenę Konieczną (pracownik socjalny GOPS).

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z przewodniczącą zespołu.

Konieczna

VIII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

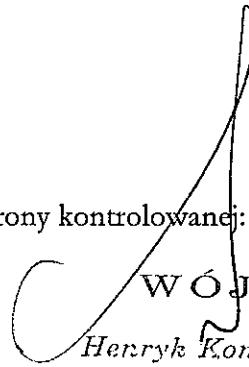
Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

Konipa Anna
Gregorz Trzapia

Kielce, dn. 13.08..... 2013 r.

Ze strony kontrolowanej:

WÓJT
Henryk Konieczny

Fałków, dn. ...2.09.....2013 r.